

Täysistunto

Keskiviikko 1.6.2022 klo 13.59—14.56

3. Hallituksen esitys eduskunnalle eläinlääkintähuoltolaiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi Hallituksen esitys HE 83/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Mennään keskusteluun. Ministeri Kurvinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Nyt käsiteltävänä oleva hallituksen esitys on ensimmäinen maa- ja metsätalousministerinä eduskunnalle antamani hallituksen esitys. On ihan mukavaa, että tämä ensimmäinen hallituksen esitys on myös aika iso ja merkittävä, mielestäni, uudeksi eläinlääkintähuoltolaiksi, jolla kumotaan nykyinen eläinlääkintähuoltolaki. Eli kyse on eläinlääkäripalveluiden järjestämisestä Suomessa julkisena palveluna koskevasta laista. Haluan, puhemies, myös tässä vaiheessa kiittää jo eduskuntaa kuluneen kuukauden aikana harjoitetusta hyvästä yhteistyöstä, erityisesti maa- ja metsätalousvaliokunnan kanssa. Jatketaan loppuvaalikausi näin, niin saadaan paljon tulosta aikaan.

Hallituksen esityksessä on uudistus, jossa kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä tarkennettaisiin luetteloimalla järjestämisvastuun piiriin kuuluvat palvelut. Tähän luetteloon sisältyisi vain sellaisia palveluita, joita kunnat käytännössä järjestävät nykyisinkin. Täsmällisempi luettelo kunnille lakisääteisistä tehtävistä on tarpeellinen kuntalain ja kilpailulain [Hälinää — Puhemies koputtaa] säännösten soveltamisen kannalta, sillä kunnat tuottavat tällä hetkellä eläinlääkäripalveluita yhtiöittämättä niitä erilliseen osakeyhtiöön. Tämä esitetty laki turvaisi eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kansanterveyden kannalta välttämättömien perustasoisten eläinlääkäripalveluiden saatavuuden koko maassa sekä mahdollistaisi nykyisen kaltaisen, pääosin virkasuhteisten eläinlääkäreiden varaan rakentuvan eläinlääkintähuoltojärjestelmän jatkuvuuden. Koronan jälkeen ei varmaan ole tarpeen kenellekään perustella, minkä takia on myös ihmisten terveyden kannalta erittäin tärkeää, että meillä on toimivat eläinlääkäripalvelut koko maassa ja että myös julkisella vallalla on siinä keskeinen rooli jatkossakin.

Tässä hallituksen esityksessä asiakasmaksuja koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutoksia, jotka antaisivat kunnille mahdollisuuden saada lisätuloja kunnaneläinlääkärin vastaanotolla seura- ja harrastuseläimille tuotettavista palveluista. Kuitenkin on kiinnitetty

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

huomiota näiden asiakasmaksujen kohtuullisuuteen, niin että niitä on todella sitten myös keski- ja pienempituloisten mahdollista saada. Jos kunta tuottaisi muita kuin lakisääteisiä eläinlääkäripalveluja kilpailutilanteessa, palvelut tulisi hinnoitella markkinaperusteisesti kuntalain ja kilpailulain edellyttämällä tavalla. Uudessa eläinlääkintähuoltolaissa säädettäisiin myös mahdollisuudesta siirtyä valtakunnallisella työmarkkinaratkaisulla järjestelmään, jossa luovutaan nykyisestä kunnaneläinlääkäreiden palkkiojärjestelmästä ja vain kunta perii asiakasmaksuja.

Tässä laissa säädetään myös Helsingin yliopiston yliopistollisen eläinsairaalan perustaisille palveluille lakisääteinen julkisten palvelujen asema. Palvelutuotanto on tärkeää opetus- ja tutkimustoiminnan edellyttämän potilasaineksen saannin kannalta. Palvelut rahoitettaisiin asiakasmaksujen lisäksi kuntakorvauksilla.

Eläinlääkintähuoltolain säännöksiin, jotka koskevat eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä kunnissa sekä yksityisiä eläinlääkäripalveluja, esitetään vain vähäisiä, teknisen tyypisiä muutoksia. Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi eläinlääkärintamattin harjoittamisesta annettua lakia, eläinten lääkitsemisestä annettua lakia, elintarvikelakia, eläintautilakia, terveydenhuoltolakia ja julkisten alojen eläkelakia.

Tämän hallituksen esityksen taustalla on työryhmävalmistelu, jossa ovat olleet mukana tärkeimmät sidosryhmät. Tämä on luonnollisesti käynyt myös lausuntokierroksella, ja lausuntoja saatiin 70 kappaletta. Valtaosa lausunnonantajista kannatti esityksen keskeisiä tavoitteita turvata kunnallisen eläinlääkintähuollon toiminta ja pitää eläinlääkäripalvelut edelleenkin myös julkisena palveluna.

Puhemies! Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana, kun asiaan liittyvän valtioneuvoston vuoksi tarvittava komission kanta on varmistunut, elikkä myös notifiointia tässä tarvitaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset. — Ja edustaja Elomaa.

14.05 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Kurviselle lain esittelystä. Eläinlääkintähuoltolaki tähtää kuntien järjestämien eläinlääkäripalvelujen saatavuuden sekä laadun varmistamiseen. Lisäksi tavoitteena on valvoa elintarvikkeiden turvallisuutta, eläinten terveyttä ja eläinten hyvinvointia. Lain tavoitteet ovat periaatteessa hyvät, ja eläinten terveyden hyvinvointi koko maassa on tavoiteltava asia. On järkevää, että esitys on laadittu siltä pohjalta, että kuntien vastuut ovat jouhevasti siirrettävissä hyvinvointialueille.

Yhtiöittämiseen liittyy kuitenkin tässäkin asiassa omat riskinsä. Kuntaliiton mukaan monilla kunnilla ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla on jo tällä hetkellä suuria haasteita järjestää edes lakisääteisiä eläinlääkintähuollon palveluja. Yksi aivan keskeinen haaste on eläinlääkärien rekrytointiongelmien. Jos ei osavia henkilöitä saada palkattua kaikkialle Suomeen, ei tämän lakiesityksen tavoitteella ole oikeastaan edellytyksiä toteutua toivotulla tavalla.

En millään jaksa uskoa, että yhtiöittämistä edistävät muutokset ovat omiaan paikkaamaan varsinaisia eläinlääkintähuollon kipukohtia. Kyllä se on nähty jo käytännössä lukuisia kertoja, miten yksityistäminen ja markkinavoimat toimivat koko maan laajuisten palvelujen järjestämisen suhteen muun muassa sote-puolella. Kohtuuhintaisten eläinlääkäripalvelujen saatavuuden varmistamisen kautta maan tulee olla ykkösprioriteetti. Matka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

eläinlääkäriin ei saa venyä kohtuuttomaksi. Vahinko ei tule myöskään kello kaulassa, ja on tärkeää, että eläinlääkäripäivystystä olisi tarjolla kellon ympäri.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntakin esitti viime vaalikaudella rauenneeseen maakuntaudistukseen liittyen, että nykyisen kaltainen virkasuhteisiin eläinlääkäreihin nojaava eläinlääkintähuoltojärjestelmä olisi toimiva ratkaisu. Valiokunta nosti esille myös, että lemmikkieläimille suunnattujen eläinlääkäripalvelujen siirtäminen kokonaan yksityisille toimijoille tulisi vähentämään hyötyeläimille suunnattujen palveluiden saatavuutta.

Ostan kyllä täysin tämänkin kritiikin. Ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestäminen koskien myös eläinlääkintähuoltoa on tällä hetkellä merkittävien muospaineiden alla. Olisikin äärimmäisen tärkeää tehdä nyt huolellisia päätöksiä, sillä niillä on kauaskantoiset vaikutukset eläinten hyvinvointiin.

Ja eläinten hyvinvointilaki tulee — tai tullee — nyt käsittelyyn sitten ensi syksynä. Se on hyvin laaja, tärkeä laki, ja totta kai me toivomme, että siitä tulee paljon parempi kuin edellinen, myös eläinten hyvinvointia ajatellen.

Korona-aikana lemmikkejä on hankittu hyvin moneen huusholliin sitä yksinäisyyttä korvaamaan, että on joku kaveri, tai muuten seuraksi. Nyt monet ovat joutuneet töihin, ja eläimet ovat jääneet vähän vähemmälle huomiolle, ja myös korona on tehnyt sen, että monilla on taloudellisesti hankalaa. Silti, kun eläimen on ottanut, pitää huolehtia, että eläintä hoidetaan, kun eläin tarvitsee apua. Näitä henkilöitä on Suomessa nyt jo paljon, usein iäkkäitäkin ihmisiä, ja heillä on toimeentulossa hyvin paljon vaikeuksia, mutta he eivät halua luopua lemmikeistään, joten on hyvin tärkeää, että me tuemme myös tässä asiassa, että ihmiset saavat sen lemmikkinsä pitää ja lemmikit saavat asianmukaisen hoidon, peruspalvelut nyt ainakin. Se on tärkeää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Räsänen.

14.09 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Eläinlääkäripalvelut on todellakin tärkeää turvata kattavasti koko Suomessa, ja on tärkeää, että järjestelmä on sellainen, että se toimii myös poikkeuksellisina aikoina silloin, kun syystä tai toisesta eläinlääkäripalveluihin kohdistuu painetta. Jos olen oikein ymmärtänyt, niin tällä esityksellä tavoitellaan näitä hyviä tavoitteita ja sen lisäksi tasapainoa julkisen ja yksityisen sektorin välillä.

Mutta itselleni jäi kyllä epäselväksi, millä tavalla tässä pystytään edistämään sitä, että poistuisi juuri tämä ongelma, jonka edustaja Elomaakin nosti esiin: millä tavalla turvataan nämä eläinlääkäripalvelut syrjäisillä alueilla, joilla ei ole edellytyksiä markkinaehtoisten, yksityisten, esimerkiksi erikoiseläinlääkäritasojen palvelujen syntymiselle.

Sitten täällä todetaan myös, että tämä esitys aiheuttaisi muutoksia, jotka nostaisivat kunnallisilla vastaanotoilla tuotettavien palvelujen asiakashintoja, ja tämä tietysti liittyy siihen, että tämä muutos hinnoittelussa tulisi lähemmäs yksityisten palveluntuottajien hinnoittelua eräiltä osin, ja varmasti tämän kilpailutilanteen kannalta tämä on mielekästä, mutta kyllähän se saattaa sitten näitä palveluihin tottuneita eläinten omistajia ja asiakkaita kirpaista, kun hinnat nousevat, mutta ehkä ministeri osaa näihin kysymyksiin vielä tarkentavasti vastata.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Malm.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

14.11 Niina Malm sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille lain tuomisesta tänne saliin. Vaikea eläinlääkäritilanne vaarantaa eläintautilien ennaltaehkäisyä, maatalojen eläinten terveydenhuollon, maatalojen elinkeinon toimintaedellytykset sekä suurempien eläinten eläinsuojelun, ja valitettavasti tämä on viime aikoina näkynyt räikeästi myös mediassa.

Kunnaneläinlääkäreiden työtehtävistä pitää tulla niin houkuttelevia, että meillä on mahdollisuus myös niihin ihmisiä saada. Riittävän tulotason täytyy olla mahdollinen kohtuullisella työajalla. Tämän ja päivystävän kunnaneläinlääkärin jaksamisen varmistamiseksi päivystysalueet eivät saa laajentua kohtuuttoman suuriksi. Muiden kuin akuuttitapausten puhelinkonsultaatio tulisi hoitaa muuten kuin akuuttipäivystäjän avulla, ja kysynkin ministeriltä: olisiko tähän yksi vaihtoehto esimerkiksi valtakunnallinen puhelinpäivystys? Yhteistyö hyvin varustettujen yksityisklinikoiden kanssa voisi olla tarpeen perustasoa vaativampien potilaiden hoidossa.

Ongelmana on myös eläinlääkärien koulutusmäärä: onko se riittävä. Koulutusmäärää on mielestäni lisättävä edelleen, ja koulutuksessa on panostettava kunnaneläinlääkärien tehtäviin. Eläinlääkärin koulutukseen tulisi sisällyttää myös työskentelyjakso kunta- tai yleispraktiikassa. On kuitenkin huomioitava, että pelkkä koulutusmäärien lisäys ilman työolosuhteiden muutosta ei paranna tilannetta. Koulutusmäärien lisäys vaikuttaa viiveellä, eikä siitä ole apua tässä akuutissa tilanteessa, jossa tällä hetkellä olemme. Kunnaneläinlääkärien työoloja ja työehtoja on parannettava niin, että suuri viikoittainen työtuntien määrä ja ammatin perusvarustukseen vaadittava suuri summa omaa rahaa eivät estä eläinlääkäreitä lähtemästä alalle töihin. Ammatillisen kehittymisen on oltava mahdollista, ja siihen on myös oltava mahdollisuus työn ohessa. Tätä me tarvitsemme, jotta meidän eläimemme jatkossakin voivat hyvin ja valvonta pelaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mattila.

14.13 Hanna-Leena Mattila kesk: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille lain esittelystä. Annetun palautteen perusteella valtaosa lausunnonantajista pitää kannatettavana lakiesityksen tavoitetta turvata esitetyllä tavalla kunnallisen eläinlääkintähuollon toiminta ja julkiset eläinlääkäripalvelut. Myös maataloustuottajien keskusjärjestö MTK katsoi omassa lausunnossaan, että hallituksen esitys on riittävä varmistamaan eläinlääkäripalvelujen saatavuuden koko maan alueella kaikille eläimille. Tähän kuuluvat myös kiireelliset tapaukset, mutta vain täpärästi.

Suomen Kuntaliiton näkemyksen mukaan eläinlääkintähuoltolakiin tulisi tehdä vain välttämättömät muutokset ja tulisi toteuttaa suurempi uudistus vasta myöhemmin. Liitto ei hyväksy sitä, että esitys laajentaisi kuntien lakisääteistä järjestämisvelvollisuutta, sillä kunnilla ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueilla on jo tällä hetkellä vaikeuksia järjestää lakisääteiset eläinlääkintähuollon palvelut. Tähän kohtaan liittyen haluan välittää huolen omasta maakunnastani Pohjois-Pohjanmaalta, mutta saamani tiedon mukaan myös muualla Suomessa on vastaava tilanne, joka vahvistaa Kuntaliiton antamaa viestiä.

Tuotantoeläinyrittäjät kantavat suurta huolta eläinlääkärien riittävyydestä. Heidän kokemuksensa on, että etenkin uudet eläinlääkärit haluavat keskittyä pieneläinten hoitamiseen ja mieluiten niin, että se tapahtuisi virka-aikana. Maito- ja karjankasvatustiloilla olevat eläimet eivät kuitenkaan sairastu välttämättä vain virka-aikana, vaan saattavat tarvita kiireellistä hoitoa myös muina vuorokaudenaikoina. Vaikka tiloilla voi olla valmiuksia ensi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

hoitoon, pitäisi tuotantoeläinten hoitamisesta ymmärtäviä eläinlääkäreitä olla käytettävissä myös yöaikaan.

Kysynkin paikalla olevalta maatalousministeri Kurviselta: Miten tähän koko maata vaivaavaan epäkohtaan voitaisiin vaikuttaa? Ja miten voitaisiin varmistaa, että tuotantoeläinten hoitoa taitavia eläinlääkäreitä olisi maassamme riittävästi jatkossakin? Ja mitä mieltä maatalousministeri olisi siitä, että lisättäisiin eläinlääkärikoulutusta ja avattaisiin eläinlääketieteellinen tiedekunta Oulun yliopistoon? Harjoitustilatkin voisivat löytyä vaikkapa Ruukin luonto- ja hevoskeskuksen yhteydestä. Tuotantoeläinten hoitoon liittyvä eläinlääkärivaje on mitä suurimmissa määrin myös osa huoltovarmuuskysymystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Eestilä.

14.15 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! En vastaa täällä esitettyihin kysymyksiin, koska ne on esitetty ministerille, mutta voisin kyllä vastata. [Naurua — Ben Zyskowicz: Ensi vaalikaudella!]

Arvoisa puhemies! Täällä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja kiinnittäisin myös huomiota siihen, että asiakasmaksut ja eläinsuojelu kulkevat kyllä hyvin käsi kädessä. Jos tämä tilanne johtaa siitä, että kunnilla on oikeus periä maksuja asiakkailta, jotka käyvät kunnan perustamissa tiloissa, ja eläinlääkärit perivät tietyn taksataulukon mukaan maksuja, niin jos kunta lähtee korottamaan näitä maksuja, jotta saa siitä investoinnista itselleen tieteenkin maksua takaisin, se johtaa siihen, että väistämättä vähävaraiset ihmiset, joille eläimet saatavat olla todella tärkeitä ja lähes ainut elämänlanka, eivät saa näitä palveluja. Tähän kannattaa oikeasti kiinnittää huomiota.

Kun itse tein 30 vuotta eläinlääkärin hommia, niin minä törmäsin näihin satoja ja satoja kertoja. Eläimiä ei eläinsuojelulain mukaan voi jättää auttamatta, eli se kuuluu siihen pakkolakiin, jota eläinsuojelulaki edustaa.

Sitten kun me tullaan näihin päivystyksiin: Itsekin tein päivystyksiä aika paljon, ja niitä oli aika usein, joka kolmas viikonloppu 63 tuntia, ja jos ajatellaan tätä palo- ja pelastustoimen ratkaisua, niin itsekin en kyllä tiennyt, olinko töissä vai en. Ja kun täällä katsotaan näitä palkkauksia — en minä nyt palkkapolitiikkaan mene — niin täällä on minimipalkka 1 811 euroa, joten en usko, että kovin paljon, jos hyötyeläimiä on alueella vähän, sitä halukkuutta siirtyä pieneläinhoidosta hyötyeläinten hoitoon on. Eli tämä kokonaisuus pitää pystyä punnitsemaan sillä tavoin — oma näkemykseni on se — että jos me meinataan eläinlääkäreitä houkutella syrjäseuduille, niin heidän pitää saada hoitaa kaikkia eläimiä, pitää olla kunnan klinikka eli työyhteisö, siellä pitää olla monta kollegaa, jolloin voidaan näitä vuorotteluja tehdä ja tietoja vaihtaa ja se työ on palkitsevaa ja sitten se työ on myös semmoista, että sitä viitsii joku tehdä eikä käy niin, että on puoli vuotta ja lähtee uupuneena pois. Kun on työskentelytilat ja riittävä määrä eläinlääkäreitä ja riittävä määrä avustavaa henkilökuntaa, niin sitten siitä tulee semmoinen kokonaisuus, että työntekijät siellä viihtyvät, ammatillisesti kehittyvät ja sekä pieneläimet, hyötyeläimet että sitten urheiluhevokset ja kaikki muut saavat tietynlaatuista ja tietynlaatuista hoitoa.

Tässä on monta semmoista käytännön asiaa, mitä minä en heti täältä laista kyllä luke-malla saa, mutta hyvä, että tämä on tehty kohtuullisen väljäksi, niin että annetaan kunnille ja yhteistoiminta-alueille itselleen mahdollisuus vaikuttaa. Edelleen kaikkein tärkeimpänä korostan sitä, että jos nämä asiakasmaksut nousevat liian korkealle, niin siitä kärsivät ihmiset ja siitä kärsivät eläimet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Juvonen.

14.18 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Eläinlääkintähuoltolain tarkoituksena on varmistaa kuntien järjestämien eläinlääkäripalvelujen saatavuus ja laatu sekä kunnissa suoritettava elintarvikkeiden turvallisuuden, eläinten terveyden ja eläinten hyvinvoinnin valvonta.

Lausujista tähän lakiesitykseen muun muassa Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK lausui, että tämä esitys on kyllä riittävä varmistamaan eläinlääkäripalvelujen saatavuutta koko maassa kaikille eläimille, joskin kiireellisissä tapauksissa täpärästi. Eli tästä on tulkittavissa se, että kiireellisten ja akuuttien tapausten kohdalla pitää kiirettä. Kysyisin, ministeri, teiltä: millä tavalla turvataan, että myös akuutit hoitotoimenpiteet ja tapaturmat tai vammat, mitä eläimelle sattuu, voidaan tämän lain mukaan sitten turvata?

Nostaisin myös tämän asiakasmaksuasian esiin, minkä edellinen edustaja tuossa mainitsi. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ja Suomen eläinsuojelu ovat lausuneet, että asiakasmaksujen perimisen lakisääteiseen järjestämisvastuuseen kuuluvista palveluista kunnan vastaanotolla tulisi olla vapaaehtoisia. Eli lausuntojen mukaan maksujen perimiseen liittyy hallinnollista taakkaa ja ne saattavat nostaa asiakashintoja tasolle, joka voi aiheuttaa ongelmia eläinten hyvinvoinnissa. Ja tähän tarkoittaa sitä, että jos maksut nousevat, niin ihmisillä ei ole varaa niitä maksaa. Eli kysyisinkin teiltä siitä, miten tässä tilanteessa toimitaan.

Myös eläinten hyvinvoinnin haluan nostaa esille. On selvästi havaittavissa, että eläinsuojelurikoksista rangaistukset ja ne seuraamukset eivät vastaa tekojen moitittavuutta. Saamme toistuvasti lukea eläinsuojelurikoksista, joissa tuomiona on ehdollista, ehdollista, ehdollista tai eläintenpitokielto. Tuntuu usein, että tapaukset ovat hyvin vakavia ja eläimet ovat joutuneet kärsimään, mutta tuntuu, että tuomiot eivät ole kohdallaan. Tämä ei ehkä liity tähän lakiin, mutta on myös tärkeä asia huomioida tulevaisuudessa. Mielestäni eläinsuojelurikosten rangaistuksia tulisi koventaa.

Kysyn vielä luonnonvaraisista eläimistä, koska se on myös tärkeä asia. Ihmisiltäkin tulee yhteyttä usein siitä, kenen vastuulla on Suomessa luonnonvaraisten, esimerkiksi rauhoitettujen eläinten lääkitseminen ja hoito, jos löytää luonnosta loukkaantuneen eläimen. Onko se eläintarhan, vai voiko kansalainen viedä löytämänsä eläimen esimerkiksi minne vain eläinlääkärin vastaanotolle? Olisi hyvin tärkeää, että myös luonnonvaraisia eläimiä hoidettaisiin hyvin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Meri.

14.21 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Täällä on ollut erittäin tärkeitä ja hyviä puheenvuoroja. Nostan muutamia esille, ja tietysti odotan, että ministeri Kurvinen pääsee vastaamaan.

Kun ajatellaan kunnallisen eläinlääkärin tehtäviä, niin tehtävät ovat erittäin tärkeitä: tuotantoeläinten hyvinvointi, lääkitys, auttaminen siellä tiloilla ja myös tämä valvonta. Se on myös erittäin tärkeää, mikä tässä edellisessäkin puheenvuorossa tuli esille. Samaten on esimerkiksi hevospuolella. Se on harrastus, ravihevonen, kilpahevonen, niitäkin on Suomessa noin 74 000. Katsoin, että koiria on ihmisillä noin 700 000. Puhutaan aika isoista massoista. No, ehkäpä aika monilla ihmisillä on varaa viedä yksityisellekin lääkärille, heittää autoon ja lähteä kulkemaan, mutta kaikilla ei ole siihen mahdollisuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

Ehkä olisin pyytänyt ministeri Kurvista arvioimaan, miten tämä on nykytilanteeseen verrattuna. Onko teillä näkemystä siitä, että kun tässä nyt velvoitetaan antamaan palvelut arkipäivisin ainakin virka-aikaan ja sitten kiireellistä hoitoa virka-ajan ulkopuolella, mutta se voidaan toteuttaa myös laajemmalla alueella, mikäli sitä voidaan antaa kohtuullisessa ajassa tai kohtuullisella etäisyydellä, niin miten väljät nämä kriteerit ovat ja miten väljiksi ne jäävät? Mietin yksinäistä ihmistä, jolla ainoa ystävä on ehkä kissa, koira eikä ole rahaa lähteä mihinkään. Tiedämme mikä tilanne nyt on: olemme keskustelleet paljon polttoaineen hinnasta, asumisen kustannuksista, joissa tietysti viisailta ministereiltä odotamme edelleen vastaantuloa. Mutta kun se taloudellinen tilanne on niin heikko monilla, ettei voisi viedä lääkäriin edes sitä lähintä ystäväänsä. Kysyisin tästä, miten tätä tulkitaan. Tähän kokonaisuuteenhan liittyy se, että ainakaan tähän asti toimeentulotuen perusosassa ei ole huomioitu eläimistä aiheutuvia kuluja. Veisin terveiset, että tästä muistakaa keskustella, koska se on syrjäytymiseen, yksinäisyyteen ja toimintakykyyn liittyvä aivan oleellinen asia. Eläin on nykyisin ihmisille, lemmikkieläimet erityisesti, ihan perheenjäsen.

Myös tuosta hintapolitiikasta toisin huoleni. Täällä on lausuntopyynnössä ehdotettu, että lakisääteisiin järjestämistä vastuutehtäviin olisi lisätty vielä esimerkiksi koiran keisarileikkauksia, sterilisaatiota ja koirien päivystysleikkauksia ja iho- ja korvatauteja. Ne ovat hyvin yleisiä, ja saattaa tulla tämmöinen akuutti tilanne. Jos ne ovat tuolla kilpailutuspuolen hinnoittelussa, jos ymmärsin oikein, niin mitä se tarkoittaa? Onko ministeriöllä nyt tarkoitus asettaa joitain hintakattoja? Toki ymmärrän sen huolen, että jos eläinlääkäreitä ei ole, niin me voimme täällä tietysti miten paljon vain tehdä, mutta tätä lääkäriasiaa pitää koulutuksen avulla ja sen työn haluttavuuden avulla parantaa. Se liittyy myös tähän valvontatehtävään, ettei yksinään joudu menemään hyvinkin haasteellisiin ihan eläinlääkäystilanteisiin vaan että siellä on työkaveri mukana, saa selkänöjää siihen, että myös uskaltaa tehdä niitä pakkokeinopäätöksiä siellä paikan päällä. Se eläin ei odota, se ei ole jääkaappi, jonka voi laittaa kahdeksi kuukaudeksi sivuun, vaan siellä vaaditaan välittömiä toimenpiteitä.

Todellakin toivon, että me saamme tästä laista nyt sellaisen, että ihmiset pääsevät eläintensä kanssa lääkäriin, ja toivon tietysti, että mietintövaliokunta nyt huolellisesti tätä katsoo ja ministeriö on sitten valmis ottamaan ehdotuksia vastaan. Mutta tämä on iso kokonaisuus ja koskee sekä tuotanto- että lemmikkieläimiä, ja tämä on äärettömän tärkeä.

Vielä ehkä sanoisin siitä, kun monesti sanotaan, että syrjäseuduilla on vaikea saada esimerkiksi eläinlääkäripalveluita, että kyllä esimerkiksi hevosten kanssa täällä Uudellamaalakin on ihan haasteellista päivystysaikaan. Monet pienemmät paikat ovat kiinni, ja sitten pitäisi saada kuljetus keskellä yötä esimerkiksi Helsingin Viikkiin, ja ei se nyt esimerkiksi Hyvinkäältä, jossa minä asun, ihan noin vain onnistu keskellä yötä. On tässä tietysti omat haasteensa, että näitä palveluita on riittävästi. Kuten sanoin, esimerkiksi hevosiaakin on noin 74 000 Suomessa.

Mutta odotan ministeriltä vastauksia: parantaako tämä eläinlääkäripalveluita ja miten varmistetaan kohtuulliset hinnat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Pelkonen.

14.26 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Täällä on käytetty monia todella hyviä puheenvuoroja, ja muun muassa edustajat Eestilä ja Elomaa nostivat esiin tämän asiakasmaksuasian. Suomessa on jo vuosia kannettu huolta korkeista eläinlääkärimaksuista ja korkeista asiakasmaksuista, ja tämä huoli on aito. Korkeat hinnat vaarantavat monen eläin-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

men hyvinvoinnin, ja eläimet voivat helposti jäädä kokonaan hoitamatta, mikäli omistajalla ei ole varaa viedä lemmikkiään eläinlääkəriin, tai mikäli omistajalla on varaa käyttää lemmikkiä eläinlääkəriissä, voi hän joutua sitten puolestaan tinkimään tarvittavista hoidoista korkeiden hintojen vuoksi, ja olen kuullut jopa tapauksia, että omistajat ovat tinkineet omista lääkkeistään, jotta voisivat puolestaan auttaa rakkaita lemmikkejään. Valitettavasti tälläkin hetkellä eläimiä joudutaan hylkäämään siksi, että eläimiä ei ole varaa viedä eläinlääkəriin, eli toivon todella, että tähän asiaan kiinnitetään huomiota. Eläimet eivät saa joutua kärsijöiksi korkeiden hintojen vuoksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari.

14.27 Anne Kalmari kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on käytetty hyviä puheenvuoroja, ja itse asiassa tämä koko lakiesityshän on osaltaan pohjautumassa siihen, mitä valiokuntamme aikanaan totesi. Halusimme, että pieneläinhoito ei menisi vain yksityiselle puolelle, sillä tällainen yhdistelmä, jossa julkisella puolella tehdään molempia, takaa ikään kuin molemmille, sekä pieneläimille että tuotantoeläimille, paremman ja läheisemmän hoidon, koska näitä tapauksia ei riittäisi riittävästi, jos kunnanlääkärit keskittyisivät vain tuotantoeläimiin, välimatkat tulisivat sellaisiksi, että todellisuudessa sitä lääkärin palvelua ei olisi saatavissa.

Edustaja Eestilä tuossa kuvasi hyvin, mitä käytännössä se päivystäminen pahimmillaan voi olla — tämä on hyvinkin yleinen tarina. Kun nämä ovat samoissa käsissä, niin nämä tulevat toinen toisiaan, ja nyt kun yhteiskunta tulee näitten peruspalveluitten järjestämisessä vastaan, niin ne hinnoitellaan niissä palveluissa, mitkä tähän on lueteltu, eivät varmasti niin korkeiksi nouse kuin siellä yksityisellä puolella. Toki sitten jos sen puolen palveluita järjestetään, mitkä eivät tähän 14:n listaan kuulu, niin niissä on sitten ihan täysimääräinen hinta, näin ymmärrän. Kuitenkin onhan se tärkeätä kuntien kannalta, että niitten toimitilojen ja muitten maksut voidaan jonnekin vyöryttää, kun kunnille selkeästi tässä kuitenkin tulee lisää kustannuksia. Mekinhän olemme monessa yhteydessä sanoneet, että kunnille ei tule uusia velvoitteita säätää, jos ei raha seuraa perässä, joten nyt niitä sitten voidaan osin sieltä pieneläinten omistajilta kerätä. Kaiken kaikkiaan todella hyvä uudistus.

Mitä sitten tulee moniin muihin eläinsuojeluksellisiin ja näihin kysymyksiin, olen iloinen siitä, että syksyllä tulemme saamaan eläinten hyvinvointilainsäädännön tänne, ja koe-tetaan sitten yhdessä sitäkin näiltä osin käydä. Olen aivan samaa mieltä, että siellä on näissä törkeissä tapauksissa vähän liian holtitonta se kohtelu. Itsekin kun esimerkiksi olen joutunut tarkastamaan eläintenpito-oikeutta, niin huomasin, että sieltä rekistereistä sitä tietoa ei kovin helposti saa sellainen, joka haluaisi varmistaa, että esimerkiksi ostettavien eläinten tai myytävien eläinten osalta ei siellä ole eläintenpitokieltoa vaan että kaikki on kunnossa. Se on yllättävän vaikeata. Näissä rekisteriasioissakin — me ollaan valiokunnassakin tästä [Puhemies koputtaa] käyty keskustelua — varmaan tulee jatkossa toimia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Hoskonen vielä ja sen jälkeen ministerin vastaukset.

14.31 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on erittäin tärkeä. Kaikin keinoin pitää pyrkiä varmistamaan se, että eläinlääkäripalveluiden saatavuus maassa on hyvällä tasolla, olkoon paikkakunta sitten tuolla pohjoisessa tai täällä etelässä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

Joka paikkakunnalla on hyvä olla olemassa eläinlääkäri. Monella paikkakunnalla totta kai pieneläinpuoli on kasvava asiakaskunta, ja tuotantoeläimiä monessa tapauksessa alkaa olla vähemmän. Niin tai näin, on kuitenkin lainsäädännöllä varmistettava se, että molemmat palvelua tarvitsevat tahot saavat sen palvelun.

Edustaja Eestilä äskeisessä aivan loistavassa puheenvuorossaan kuvasi tätä tilannetta, miten se oikeasti on. Hänellä tietysti on pitkä kokemus tältä alalta ja erinomaisen rautainen ammattitaito, ja saimme kuulla ammattimiehen puheenvuoron. Siitä kiitos edustaja Eestilälle.

Toivonkin, että kun ministeri on nyt paikalla, tämä tieto menee myös perille niin, että varmistetaan... Vaikka kotikunnassani Ilomantsissa toki eläinlääkäripalvelut ovat olleet hyvät, sielläkin on tiettyjä haasteita. Sote-uudistuksen myötä olemme sitten toki siihenkin asiaan kiinnittäneet huomiota ja tehneet maakunnallista yhteistyötä, mutta tulevaisuuden kuva ei välttämättä ole aivan ruusuinen.

Kysyn ministeriltä, kun hän on paikalla: pystytäänkö nykyisissä olosuhteissa hyvälaatuisten palvelujen taso turvaamaan koko maassa? Sen pitää olla lähtökohta, ja siitä ei saa tinkiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ministeri Kurvinen.

14.32 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen: Arvoisa herra puhemies! Olen tosi tyytyväinen, että me ollaan käyty eläinlääkäripalveluista ja eläinten hyvinvoinnista näin laaja-alainen keskustelu eduskunnan laajalla kokoonpanolla, ja tämä on erittäin myönteistä. Vastaan ensin vähän pienempiin kysymyksiin ja sitten ehkä muutamaa tällaisiin metatason ydinongelmiin, juurisyihin ja ilmiöihin.

Edustaja Elomaan hyvään puheenvuoroon: mielestäni teidän esiin nostamiinne huoliin on ainakin yritetty vastata tässä esityksessä varsin hyvin. Moni edustaja otti täällä esille juuri asiakasmaksujen merkityksen lemmikkieläinten, pieneläinten, kohdalla; tuleeko ne todella hoidettua sitten pienituloisimmilla ihmisillä. Ja siellähän nyt esitetään niin, että kuitenkin niiden mahdollisten asiakasmaksujen nostojen pitää olla kohtuullisia. Jonkin verran kunnat nyt sitten saisivat enemmän tuloja näiden palveluiden järjestämisestä, mutta mitään valtavia maksujen nostoja ei tulisi. On tiedostettu juuri tämä kysymys, että sitten eläinsuojeluongelmia alkaa tulla — kuten vaikkapa edustaja Eestilä itse ammattilaisena, eläinlääkärinä, tämän hyvin otti esille.

Näiden niin sanottujen sgei-palvelujen eli tämmöisten julkisten palvelutehtävien — Euroopan unionin oikeudessa sgei-palveluista puhutaan — piiriin tässä esityksessä tulisivat suurin piirtein ne samat palvelut, joita tälläkin hetkellä kunnat järjestävät. Jonkin verran koko tätä keskustelua haluaisin rauhoitella, ei tässä nyt valtavan isoa muutosta tule. Ja myös juuri se tässä on tavoitteena ehkä laajemmin sanottuna, että hallitus haluaa pitää eläinlääkäripalvelujen ytimen julkisena palveluna ja siinä on julkinen valta mukana. Ja juuri näitä tilanteita tulee myös, voimakasta julkisen vallan käyttöäkin. Mutta tietysti on nähtävä myös se asia, että meillä on paljon yritystoimintaa, yksityisiä eläinlääkäriyrityksiä, ja täytyy tietysti pitää mielessä myös — uskon, että oppositionkin edustajat ymmärtävät sen — että emme me voi julkisena valtana kuitenkaan sotkea yksityistä yritystoimintaa. Eihän sitä nyt Suomessa ainakaan pidä tässä ruveta vähentämään.

Edustaja Malm nosti esille valtakunnallisen puhelinpäivystyksen. En ole asiaan sillä tavalla perehtynyt, että osaisin sanoa siihen tarkalleen, mutta voihan sitä harkita ja selvittää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 65/2022 vp

Edustaja Juvonen akuuteista tilanteista: nykytason pitäisi aika hyvin toimia ja turvata nykytasoinen apu niissä tilanteissa.

Sitten edustaja Räsänen kysyi niistä alueista, joilla ei markkinaehtoisesti synny esimerkiksi erikoistasoisia palveluja: tämän esityksen mukaan pieni määrä erikoistasoisia palveluja voitaisiin tuottaa kuntarakenteessakin, eli tämä asia on myös täällä pyritty huomioimaan.

Sitten, puhemies, loppuun: ehkä se isoin asia näissä eläinlääkäripalveluissa Suomessa, minkä todella moni edustaja nosti esille — esimerkiksi edustaja Mattila erittäin hyvin — on juuri tämä eläinlääkäreiden saatavuus ja ennen kaikkea se, että meillä olisi sellaisia eläinlääkäreitä, jotka ovat motivoituneita hoitamaan tuotantoeläimiä, ei vain pieneläimiä eliikkä suomeksi sanottuna lemmikkejä. Tässä ehkäpä koulutusmääriä pitäisi lisätä.

Tunnen aiheen hyvin entisenä tiedeministerinä, mutta en ala linjailemaan mistään tiedekunnista, koska se kuuluu ministeri Honkoselle, ei minulle enää. Mutta tutustuin edellisessä virassani kyllä tähän ongelmatiikkaan, ja vierailin muun muassa Viikin eläinsairaalassa. Koulutusmääriä voisi ehkä lisätä, mutta — ja tämä liittyy myös edustaja Hoskosen kysymykseen siitä, miten nämä hyvälaatuiset palvelut jatkossa toteutuvat — tässä ollaan vähän samojen asioiden äärellä kuin siinä, miten me saadaan riittävästi sairaanhoitajia tai ihmislääkäreitä kuntiin. Eliikkä meillä on vain sitä tilannetta, että moni ei halua päivystää — eläinlääkäri niin kuin ei ihmislääkärikään halua — ja voi olla, että koetaan raskaana se, kun maatilat ovat suurentuneet. Voi sanoa, että nyt on enemmän eläimiä hoidettavana ja enemmän sairaita; ennen saattoi olla yksi sairas tai loukkaantunut eläin, nyt saattaa olla kymmeniä. Ja kyllä varmasti koulutuksen sisältöäkin pitäisi miettiä.

Kun olin opetusministeriössä ministerinä, niin silloin pohdinnassani oli muun muassa selvityshenkilön asettaminen tai työryhmän asettaminen miettimään tätä. Keskustelin ministeri Honkosen kanssa siitä, voisimmeko maa- ja metsätalousministeriössä ja opetusministeriössä yhdessä miettiä, että vähän kehitettäisiin tätä koulutusta ja koulutusta suunnattaisiin siihen, että on myös tuotantoeläinten hoitamisoppia ja motivaatiota eikä vain pieneläimiä. [Leena Meri: Hyvä idea!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Nyt keskustelu ja asian käsittely keskeytetään, ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.37.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 14.55.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3. käsittelyä. — Avaan keskustelun.

Keskustelu ei jatkunut.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.